

Õppeaine:	Kunstiajalugu
Klass:	10. klass
Tunde nädalas ja õppeaastas:	1 tund nädalas, kokku 35 tundi
Rakendumine:	1. september 2016
Koostamise alus:	Gümnaasiumi riiklik õppekava, lisa 6; Koeru KK õppekava

AINE KIRJELDUS JA AINE PÄDEVUS

Kunstipädevus hõlmab oskust väljendada enda ideid mitmekesiste kunstiliste vahenditega ning väärtustada loomingulisi saavutusi visuaalsetes kunstides. Kunstipädevusse kuulub eneseväljendusoskus, isikupära teadvustamine, oskus uurida varasema kultuuripärandi varasalvi ning valmisolek leida uusi lahendusi muutuvates oludes.

Põhikooli lõpuks õpilane:

1. on omandanud loovtegevuse ja eneseväljenduse kogemusi, tunnetab oma loomingulisi võimeid ning väärtustab isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi.
2. kasutab loovtöodes mitmesuguseid väljendusvahendeid ja arutleb kultuuriliste sõnumite ja väärtushinnangute üle.
3. oskab kujundada oma arvamust ning väljendada oma emotsioone.
4. hindab ja tunneb kodukoha kultuuripärandit, märkab kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust.
5. väärtustab kultuuri ja inimese loovust.
6. osaleb kunstide individuaal- ja koostööprojektides ning hindab lahenduste otsimist ja loovat mõtlemist.
7. mõistab kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas, aktsepteerib kultuurinähtusi ning oskab kriitilis-loominguliselt hinnata massi- ja süvakultuuri.
8. otsib kultuurinähtuste seoseid teaduse, tehnoloogia ja majandusega nii minevikus kui ka

tänapäeval.

AINEVALDKONNA KIRJELDUS

1. Kunst ühendab loovuse ja eneseväljendusoskuse arendamise ning tervikliku maailmapildi kujundamise. Kunstiga tegelemise kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunsti rolli ühiskonnas. Loomise, esitamise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilist ning nüüdisaegset kunsti, selle sisu, vormi ja tähendust, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Oluline on mõtlemise paindlikkus ning avatus kultuurilistele ja individuaalsetele erinevustele, mis toetavad toimetulekut kiiresti muutuv ja mitmekultuurilises maailmas.
2. Praktiline kunstiga tegelemine arendab tundemaailma, intuitiivset ja loovat mõtlemist. Kunstil on oluline osa igapäevaelu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena. Kunst tasakaalustab teiste ainete valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuitiivse poole, mille tulemuseks on terviklik mõtlemine.
3. Kunstiga tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele. Kunsti sisus on olulised analüüs, süntees, ainealne keel, loominguline eneseväljendus, oma-, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine ja kaitsmine.

ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDAMINE

Kunst hõlmab kõiki üldpädevusi ning võimaldab neid lõimida teiste õppeainetega igapäevases õppetöös.

1. Väärtuspädevus

Hinnatakse kultuuriteadmisi ning väärtustatakse individuaalset ja kultuurilist mitmekesisust. Käsitletavate teemade, analüüsitavate kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ja esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunsti eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust.

2. Sotsiaalne pädevus

Kunsti uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, arutlused ja esitlused, ühistes kunstiprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ja üksteise toetamise väärtustamist. Kunstiteoste üle arutledes harjutatakse oma seisukohtade kaitsmist ning teiste arvamustest lugupidamist. Kunst teadvustab inimese kui kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.

3. Enesemääratluspädevus

Loovülesannetes saadav pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad õppida tundma oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset enesehinnangut. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti. Eesmärgiks on integreerida noori nüüdisühiskonda ja toetada oma identiteedi väljendamist loomingus.

4. Õpipädevus

Kunstis kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide rakendamise kaudu, mis võimaldab õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uudsetes situatsioonides. Kunstis saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

5. Suhtluspädevus

Kunstis on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest, jms rääkimine, ulatudes lihtsast argikeelsest kirjeldusest ainespetsiifilise keelekasutuseni. Oma tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskuse kujunemist ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Referatiivsete ja uurimistööde koostamine eeldab teabetekstide mõistmist ning juhib kasutama mitmesuguseid info esitamise viise.

6. Matemaatika-pädevus

Matemaatikapädevuse arengut toetab kunstis rakendatavad ülesanded, kus tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahendusteede üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi; samuti analüüsida kunstikategooriaid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrrelda ja liigitada erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutada sümboleid.

7. Ettevõtlikkuspädevus

Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist toetavad kunstis individuaal- ja rühmatöö, uurimuslikud ja probleemipõhised ülesanded ning õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaelu nähtustega. Kunsti valdkonnas on iseloomulik uuenduslike ja loovate lahenduste väärtustamine. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada ideede väljendamise ja esitlemise erinevaid võimalusi, leidlikult valides sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima, võtma vastutust tööde lõpuni viimise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

LÕIMING TEISTE VALDKONDADEGA

Nüüdisaegsele kultuurile on olemuslik interdistsiplinaarsus. Kunstid on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning ajastu mõtteviisidega. Inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm on oma erinevates avaldumisvormides kunstide aines ning seeläbi seotud kõigi ainevaldkondadega.

Kunstides on olulisel kohal õpilaste aktiivne loovtegevus. Praktiliste tööde aineistik on seotud nii kunstide kui ka õpilase igapäevaelu (keskkonna, aja ja ühiskonnaga) ning aktuaalsete sündmuste ja probleemidega – kasutada saab kõigis aineis õpitavat. Kunstiteoste loomiseks ja esitlemiseks rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka tänapäevaseid tehnoloogilisi vahendeid.

Nii kunst kui ka muusika lõimuvad teiste õppeainetega, eriti sotsiaalainete, keelte ja kirjandusega. Kunstis, muusikas, kirjanduses ja ajaloos õpitakse tundma eri ajastute eetilisi ja esteetilisi tõekspidamisi ning nende seotust sotsiaalsete, majanduslike, ideoloogiliste, tehnoloogiliste ja muude mõjutajatega.

Ühine on maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine ja väärtustamine, isiklike

seisukohtade väljendus- ja põhjenduoskuste kujundamine ning salliv suhtumine kaaslaste eriarvamustesse ja loomingulistesse katsetustesse.

Kunstiainetes on võimalik teha koostööd teiste ainete ja ainevaldkondade piire ületavate õppeprojektide kaudu.

LÄBIVAD TEEMAD

Kunstis on võimalik kaasata kõiki läbivaid teemasid, kuigi mõnega on seotus tugevam. Teemad „Väärtused ja kõlblus” ning „Kultuuriline identiteet” on kunstiainetele eriomased. Õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka kaasaja kultuurinähtustesse. Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loomingulist väljendamist. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid). Tähtis on noorte endi osalemine õpilastööde näitustel koolis, maakonnas, vabariigis.

Teemaga „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” seondub kunstides oma võimete ja huvide teadvustamine. Tutvutakse kunsti mitmekülgse väljundiga igapäevaelus ning kunstiga seotud elukutsetega.

Läbiv teema „Tehnoloogia ja innovatsioon” on seotud kunstile omase praktilise tegevusega, kus kasutatakse erinevaid oskusi ja vahendeid ning luuakse uusi võimalusi. Taotletaks pidevalt muutuvast tehnoloogilisest elu-, õpi- ja töökeskkonnast toimetulevat inimese kujunemist.

Eelnevaga haakub samuti läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” lõimimine kunstiga, julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti protsesside kohta ning katsetama oma ideede arendamist ja elluviimist. Kunstist võib saada alguse elu jooksul püsiv harrastus, mis lõimub elukestva õppe põhimõttega.

Läbiva teema „Tervis ja ohutus” raames tuleb erinevaid materjale ja töövahendeid kasutades jälgida ohutuse ja otstarbekuse printsiipe, jälgides enda tervise ja ohutuse nõudeid.

Läbivate teemade „Keskkonna ja jätkusuutlik areng” ning „Teabekeskond” käsitlemine hõlmab mitmekülgseid oskusi info leidmise, visuaalse kommunikatsiooni ja keskkonna kujundamis kohta. Tutvutakse andmebaasidega, meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega

ning autorikaitse küsimustega.

ÕPPE-JA KASVATUSEESMÄRGID

Gümnaasiumi kunstiõpetusega taotletakse, et õpilane:

1. tunnetab kunsti potentsiaali ning näeb selle rakendusvõimalusi nii enese elu ja tegevuse kui ka ümbritseva maailma mõtestamise, mõjutamise ning kujundamise vahendina.
2. orienteerub kunsti arenguloo põhilistes küsimustes ja etappides.
3. mõistab kunsti ja visuaalkultuuri seoseid ühiskondlike protsesside ning teiste valdkondadega.
4. tajub nüüdisaegse kunsti olemust (kontekstuaalsust, kontseptuaalsust jne) ning aktsepteerib selle mitmekesisust.
5. oskab uudishimulikult ning loovalt püstitada, tõlgendada ja lahendada erineva iseloomuga probleemilahenduslikke ülesandeid.
6. rakendab loovas eneseväljenduses erinevaid kunstilisi väljendusvahendeid ja tehnilisi võtteid.
7. väärtustab ning toetab uuenduslikku, inimsõbralikku ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi.

ÕPPEAINE KIRJELDUS

Gümnaasiumi kunstiõpetuse lähteülesanne on toetada õpilase tervikliku maailmapildi kujunemist, milles on oluline osa kunstiloo ja nüüdisaegse visuaalse keskkonna tundmaõppimisel. Kunsti arengut vaadeldakse laiemalt, luues seoseid kultuuri, ühiskonna ja ajalooga. Toetatakse positiivse suhtumise kujunemist kunsti kui valdkonda.

Gümnaasiumi kunstiõpe loob baasi kunsti ja visuaalkultuuri vormi- ja pildikeele mõistmiseks

ning kultuuride mitmekesisuse väärtustamiseks, avades üldmõisted ja kontseptsioonid. Õppes on kandev osa eri ajastute kujutamislade võrdlusel ning kirjeldusmodelite loomisel. Kunstilugu avatakse suuremate teemarihmade kaudu, vanema kunsti näiteid kõrvutatakse 20. ja 21. sajandi kunstiga. Teemapõhine käsitlus võimaldab rõhutada seoseid ühiskonnas ja kultuuris toimunuga laiemalt. Tähtis on näidata ajastu kunsti seoseid üldise mõtteviisiga, esile tuua kultuuri ja elukorralduse muutumise ühiskondlikke tegureid: religiooni ja valitsemiskorra mõju ning tehnika ja majanduse arengut. Teemade kaudu käsitlus aitab orienteeruda kunstivoolude paljuses, arendab tähelepanu ja vaatlemisoskust ning innustab leidma sidemeid mineviku ja tänapäeva vahel.

Nüüdisaegse kunsti, disaini, keskkonna ja virtuaalse meediakeskkonna käsitlemisel on peamine rõhk konteksti ning sõnumi analüüsil. Oluline on kunsti ja visuaalse kultuuri mõtestamine tänapäeva kultuurikontekstis. Kunsti käsitlemisel tuuakse võimalikult palju paralleele Eesti kunsti ja kultuuriga ning näiteid nende kohta.

Kunstialane loov tegevus võimaldab nautida kunsti loomist ning arendada väljendusoskust, toetab emotsionaalset ja isiksuslikku arengut. Kunstiõppe ülesanne on toetada õpilase loova mõtlemise, seoste loomise ja probleemilahenduse oskuste arenemist.

Õppesisu on jagatud tinglikult kolme ploki:

1. TEA! ehk sisulis-struktuuriline ülevaade (kunsti ajalugu ja olemus, nüüdiskunsti sünd ja arengusuunad).
2. MÕTLE! ehk temaatiline, seoseid loov ja teadmisi laiendav osa (ajastuid läbivad teemad ning võrdlused).
3. LOO! ehk uurimuslik, praktiline ja kinnistav osa (õppekäigud ning loomingulised ja uurimuslikud projektid).

TEA!-teemasid käsitletakse nii ajalise kui ka sisulise mahu poolest üldistatud kujul, eesmärk on luua õpilastele taustsüsteem ajastuid läbivate teemadega tegelemiseks ja nende võrdlemiseks.

Ajastuid läbivaid teemasid MÕTLE!-plokis võib käsitleda nii täiesti teoreetilisel tasandil kui ka loominguliste praktiliste töödena, millele annavad teoreetilise aluse loengud ja uurimused

– nende vahetamine on õpetamise metoodika küsimus. Oluline on jätta õppetöös ruumi õpilaste iseseisvatele uurimis- ja praktilistele loovtöödele ning vältida liigset loengukesksust ja teoreetilistust.

KUNSTIÕPETUS GÜMNASIUMI KOOLIASTE 10.-11. KLASS

Õpitulemused:

Gümnaasiumi lõpetaja:

1. seostab kunsti arengusuundi ja ilminguid ühiskonnaelu korralduse, religiooni, teaduse, tehnoloogia jm mõjudega; on salliv kultuurierinevuste suhtes.
2. tunneb visuaalse kultuuri kui valdkonna ülesehitust ja seoseid peamiste tegevusalade tasandil (kunst, arhitektuur, disain, visuaalne kommunikatsioon jne).
3. märkab ning mõistab kunsti ja visuaalkultuuri mõjusid ühiskonnale ning keskkonnale nii ajaloos kui ka tänapäeval.
4. võrdleb ja analüüsib kunstiteoseid, otsides neis vastava ajastu temaatikat, sõnumeid ning visuaalset vormikeelt; iseloomustab üldjoontes kunstiteoste ajalist ja stiililist kuuluvust.
5. tõlgendab ning analüüsib nüüdiskunsti teoseid ja erinevaid teostusviise (nt maal, installatsioon, video, kohaspetsiifiline kunst) ning märkab nüüdiskunsti seoseid teiste valdkondadega (nt meedia, reklaam, poliitika).
6. väärtustab uuenduslikku, inimsõbralikku ja keskkonnasäästlikku arhitektuuri ja disaini; analüüsib ning võrdleb esemelise keskkonna ja visuaalse kommunikatsiooni ilminguid.
7. püstitab iseseisvalt loomingulisi ja uurimisülesandeid ning otsib neile lahendusi, arendades kontseptsioone ja kavandades teoseid.
8. rakendab oma ideede väljendamiseks sobivaid visuaalseid jm kunstilisi väljendusvahendeid ning tehnilisi töövõtteid ja -vahendeid; oskab ning julgeb eksperimenteerida.
9. on oma loovates lahendustes eetiline, mõistab kunstniku vastutust; arvestab keskkonna ja kultuuripärandi kaitse nõudmisi.

10. esitleb oma loomingut ja uurimistulemusi, kasutades ainealast terminoloogiat.

Õppesisu:

Kommunikatsioon kunstis. Keskkond ja kunst. Kultuurilugu. Tehnoloogia ja kunst. Stiliseerimine, abstraherimine, deformeerimine. Teksti ja pildi koosmõju. Mäng vormi, reeglite ja tähendustega. Teose vorm, kompositsioon, materjal, tehnika, sõnum, kontekst.

Õppetegevus:

Muuseumide, näituste ja kunstisündmuste külastamine ja arutelud, aineterminoloogia kasutamine. Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd. Tulemuse esitlemine. Ideest ja eesmärgist lähtuvalt materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine. Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni. Infootsing erinevatest teabeallikatest. Looduslike ja tehiskeskkondade analüüsimine erinevatest vaatepunktidest.

ÕPPESISU 10.KLASS**„Kunsti ajalugu ja muutuv olemus”****Kunsti roll eri ajastutel.**

1. Kunstikultuuri üldistav ajatlg. Kunstnik ja tema kaasaeg. Kunstiteos ja vaataja.
2. Kunstiteoste sõnum ja vorm eri ajastutel.
3. Lugude ja sümbolite ringlus läbi sajandite.
4. Kunstiteoste analüüsi ja tõlgendamise erinevad meetodid (nt vormiline, märgiline, sotsiaalne).
5. Kunsti tekkimine. Vanimad kõrgkultuurid. Mesopotaamia. Egiptus. Antiikaja kunst. Vana-Kreeka. Vana-Rooma.
6. Keskaja kunst. Romaani stiil. Gooti stiil. Kunst ja religioon.
7. Renessanss. Vararenessanss. Kõrgrenessanss. Inimesekeskse maailmapildi kujunemine.
8. Kunst ja teadus. Trükikunsti leiutamine.
9. Barokk. Kunst kiriku ja valitsejate teenistuses.

10. Klassitsism. Antiikpärandi mõju ja valgustusajastu ideed.

11. Sama sajand, erinevad vaated. Romantism. Mäss korra vastu. Realism. Tõearmastus. Juugend.

12. Tervikliku stiili taotlus.

Ajastute kunsti võrdlevad teemad

1. Värvikasutus ja kompositsioon teoste sõnumi teenistuses.
2. Eri ajastute kunsti ja muusika kokkukõlad.
3. Illusioonid ja emotsioonid kunstis.
4. Inimene kunstis: staatus, suhted, tegevused.
5. Õukonnakunstist argielu kujutamiseni.
6. Pildilised sümbolid koopamaalist grafitini.
7. Kunstniku rollid: käsitööline, leiutaja, ajaloolane, geenius, boheem, staar jne.
8. Kunstiinstitutsioonid. Tuntuimad galeriid ja muuseumid.
9. Valitud teemad toetavad kunsti kui nähtuse mõistmist eri ajastutel erinevatest vaatepunktidest lähtuvalt.

Loomingulised ja uurimuslikud projektid, õppekäigud

1. Käsitletavate teemade endast ja nüüdisajast lähtuv tõlgendamine. Isiklik vaatenurk.
2. Visuaalse materjali kogumine, süstematiseerimine ja analüüsimine.
3. Oma ideega sobivate väljendusvahendite valimine ja töö tegemine (joonistus, maal, kollaaž, ruumiline objekt, digitaalne pilt, video, performance jne).
4. Töö esitlemine ja oma valikute põhjendamine.
5. Kunstiteose analüüs ja loov interpreteerimine.
6. Projektid ja õppekäigud on seotud erinevate õpikeskkondadega: ateljee, loodus- ja linnakeskkond, muuseum, näitus, virtuaalkeskkond jne.

HINDAMINE

Hindamisel lähtutakse vastavatest gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa sätetest. Hindamise eesmärk on anda õpilasele motiveerivat tagasisidet, arendada eneseanalüüsi oskust ning

toetada tema visuaalse väljendusviisi leidmist ja arendamist.

Hindamise objekt on nii tööprotsess kui ka lõpptulemus (loovtööde arendamise eksperimendid ja valminud teos, visuaalne väljendusoskus ja aruteludes osalemine, kunstiteose analüüs ja uurimistöö jne). Õpilane võib aktiivselt osaleda hindamises nii oma arengu teadliku jälgimise (nt õpimapp, portfoolio) kui ka oma valikute ja arvamuste põhjendamise kaudu.

Õpilane peab alati teadma, mida hinnatakse ning mis on hindamise lähtekohad ja kriteeriumid.

Ülesannete laadi valides ja hindamisaspekte kindlaks määrates tuleb väärtustada oskust leida asjakohast infot, seda tõlgendada ja järeldusi teha. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata.

FÜÜSILINE ÕPPEKESKKOND

1. Kool korraldab valdava osa õpet klassis, kus on 500 lx päevavalgusspektriga valgustus tööpinnal, vesi/kanalisatsioon, pimendamisvõimalus, projektsioonitehnika, vähemalt üks internetiühendusega arvutitöökoht iga 5 õpilase kohta, printimis- ja skanneerimise võimalus, vähemalt üks foto- ja videokaamera, reguleeritava kõrgusega molbertid koos joonistusalustega ning tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalused.

2. Kool võimaldab kooli õppekavas nimetatud praktiliste tööde tegemiseks töövahendid ja töömaterjalid.

KASUTATUD ÕPPEVARA

Jaak Kangilaski. Kunstikultuuri ajalugu 10. klassile. Ürgajast gootikani. Kunst, 2003

Jaak Kangilaski. Kunstikultuuri ajalugu 11. Renessansist impressionismini. klassile. Kunst, 2004

Lauri Leesi. Kunstilugu koolidele. Avita, 2003

Jaak Kangilaski. Kunstikultuuri ajalugu. Ürgajast gootikani. Töövihik 10. klassile. Kunst, 2004

Jaak Kangilaski. Kunstikultuuri ajalugu. Renessansist impressionismini. Töövihik 11. klassile. Kunst, 2008

Õpetaja koostatud õppematerjal.